

YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN TUOMIOISTUIMEN
TUOMIO (kolmas jaosto)

12 päivänä tammikuuta 1995 *

Asiassa T-85/94,

Eugénio Branco, Ld.^a, portugalilainen yhtiö, kotipaikka Lissabon, edustajanaan asianajaja Bolota Belchior, Vila Nova de Gaia, prosessiosoite Luxemburgissa asianajaja Jacques Schroederin toimisto, 6, rue Heine,

kantajana,

vastaa

Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehinä oikeudellisen osaston jäsen, Francisco De Sousa Fialho, ja oikeudellisella osastolla toimiva kansallinen virkamies, Horstpeter Kreppel, prosessiosoite Luxemburgissa oikeudellisen osaston jäsenen Georgios Kremlisin osoitteessa Centre Wagner, Kirchberg,

vastaajana,

* Oikeudenkäyntikieli: portugali.

jossa vaaditaan Euroopan sosiaalirahaston myöntämän avustuksen pienentämisestä 29 päivänä maaliskuuta 1993 tehdyn komission päätöksen julistamista mitättömäksi.

EUROOPAN YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN TUOMIO-
ISTUIN (kolmas jaosto),

toimien kokoonpanossa jaoston puheenjohtaja J. Biancarelli, tuomarit C. P. Briët ja C. W. Bellamy,

kirjaaja: M. H. Jung,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 10 päivänä marraskuuta 1994 pidetyssä suullisessa käsittelyssä esitetyn

on antanut seuraavan

tuomion

Sovellettavat säädökset, riita-asian ja oikeudenkäynnin taustalla olevat tosiseikat

Sovellettavat säädökset

¹ Euroopan sosiaalirahaston tehtävistä 17 päivänä lokakuuta 1983 tehdyn neuvoston päätöksen 83/516/ETY 1 artiklan 2 kohdan a alakohdan mukaan (EYVL L 289,

s. 38, tämän jälkeen päätös 83/516) Euroopan sosiaalirahasto osallistuu ammatilliseen koulutukseen ja ammatinvalinnanohjaukseen liittyvän toiminnan rahoittamiseen.

- 2 Euroopan sosiaalirahaston tehtävistä 17 päivänä lokakuuta 1983 tehdyn neuvoston päätöksen 83/516/ETY soveltamisesta 17 päivänä lokakuuta 1983 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 2950/83 (EYVL L 289, s. 1, tämän jälkeen asetus) 1 artiklassa luetellaan kustannukset, joihin voidaan myöntää Euroopan sosiaalirahaston (tämän jälkeen ESR) avustusta.

- 3 Asetuksen 5 artiklan 1 kohdan mukaan rahoitushakemusta koskevan ESR:n tekemän myönteisen päätöksen perusteella maksetaan ennakkona 50 % avustuksen määrästä sinä päivänä, jona koulutussuunnitelman toteuttaminen on määrä aloittaa. Saman säännöksen 4 kohdan mukaisesti avustuksen loppuosaa koskevaan maksupyyntöön on liitettävä yksityiskohtainen raportti koulutussuunnitelman sisällöstä, tuloksista sekä rahoitusnäkökohdista; asianomainen jäsenvaltio varmistaa, että maksupyynnön sisältämät tiedot ovat asiallisesti ja kirjanpidollisesti oikeita.

- 4 Lopuksi asetuksen 6 artiklan 1 kohdan mukaan silloin, kun ESR:n avustusta ei ole käytetty myöntävän päätöksen ehtojen mukaisesti, komissio voi lakkauttaa, pienentää tai peruuttaa avustuksen annettuaan asianomaiselle jäsenvaltiolle tilaisuuden tulla kuulluksi. Saman artiklan 2 kohdassa säädetään, että suoritettavat avustusmäärät, joita ei ole käytetty myöntävän päätöksen ehtojen mukaisesti, on palautettava.

Riita-asian taustalla olevat tosiseikat

- 5 Vuonna 1987 Departamento para os Assuntos do Fundo Social Europeu (Euroopan sosiaalirahaston kaupallinen osasto, tämän jälkeen DAFSE) saattoi ESR:n

käsiteltäväksi Portugalin hallituksen nimissä ja kantajan puolesta hakemuksen koulutus suunnitelmaa koskevan rahoitusavustuksen saamiseksi vuodelle 1988.

- 6 Arkist numerolla 880280P1 merkitty suunnitelma, jonka toteuttamista varten avustusta oli haettu, oli hyväksytty komission päätöksellä, joka oli annettu kantajalle tiedoksi DAFSE:n 25.5.1988 päivätyllä kirjeellä. Päätöksessä määrättiin ESR:n avustuksen määräksi 62 191 499 Portugalin escudoa (PTE). Portugalin hallitus oli puolestaan sitoutunut rahoittamaan 50 883 954 PTE edellä mainitusta suunnitelmasta Orçamento da Segurança Social/Instituto de Gestão Financeira da Segurança Social (sosiaaliturvabudjetti/sosiaaliturvan taloushallintoa koskeva instituutti, tämän jälkeen OSS/IGFSS) -nimisen toimielimen välityksellä. Koulutus suunnitelman rahoitusta täydensi yksityisiltä tahoilta saatu rahoitus.

- 7 Kantaja oli asetuksen 5 artiklan 1 kohdan mukaisesti saanut 12.8.1988 ennakkona 50 % ESR:n myöntämän avustuksen määrästä sekä OSS/IGFSS:n myöntämän avustuksen määrästä, eli vastaavasti 31 095 749 PTE ja 25 441 977 PTE.

- 8 Toteutettuaan koulutus suunnitelman ja todettuaan suunnitelman kokonaiskustannusten määräksi 104 289 500 PTE, eli ennakolta arvioitua vähemmän, kantaja esitti avustuksen loppuosan maksamista koskevan pyynnön DAFSE:lle. Pyyntönsään kantaja oli laskenut suunnitelman toimeenpanon jäljellä oleviksi kustannuksiksi ESR:ltä tulevasta avustuksesta sen maksettavana olevat 20 527 598 PTE sekä OSS/IGFSS:ltä tulevasta avustuksesta 16 795 307 PTE.

- 9 Edellä mainitun pyynnön johdosta DAFSE tutki asetuksen 5 artiklan 4 kohdan mukaisesti kantajan toteuttamaa koulutus suunnitelmaa koskevan kirjanpidon ja

asiakirjat sekä vahvisti ESR:lle esitetyn avustuksen loppuosaa koskevan maksupyynnön.

- 10 Tarkastuksen ollessa vielä kesken DAFSE maksoi kantajalle 16 795 307 PTE, joka vastasi OSS/IGFSS:n maksettavana olevaa avustuksen osaa, ja ilmoitti, ettei maksun suorittaminen kuitenkaan tarkoittanut, että komissio hyväksyisi maksupyynnön.
- 11 DAFSE ilmoitti kantajalle 23.5.1990 päivätyllä kirjeellään ne kustannukset, jotka sen käsityksen mukaan oikeuttivat asetuksen mukaiseen avustukseen. Edellä mainitusta kirjeestä ilmeni, että DAFSE:n mielestä tietyt kantajan esittämät kustannukset eivät oikeuttaneet avustukseen, kun taas tiettyjen avustukseen oikeuttavien kustannusten määrää oli DAFSE:n mukaan vähennettävä siitä, mitä kantaja oli esittänyt.
- 12 Tästä syystä DAFSE ilmoitti kantajalle samassa kirjeessään, että ESR:n myöntämän avustuksen määrää oli pienennettävä 30 672 242 PTE:ksi ja OSS/IGFSS:n myöntämä avustus 25 095 471 PTE:ksi sekä että kantajan oli palautettava osa ESR:lta ja OSS/IGFSS:lta jo saamistaan avustuksista, eli vastaavasti 423 507 PTE ja 17 141 813 PTE.
- 13 DAFSE oli 23.5.1990 esittänyt komission toimivaltaiselle osastolle kantajan nimissä pyynnön maksaa avustuksen loppuosa, joka tässä tapauksessa oli negatiivinen. Edellä mainittu pyyntö sisälsi avustuksen pienentämistä koskevan ehdotuksen DAFSE:n kantajalle 23.5.1990 osoittamassa kirjeessä ilmoitettujen ehtojen mukaisesti.
- 14 Kantaja kiisti DAFSE:n kannan ja päätti odottaa komission lopullista, avustuksen loppuosan maksupyyntöä koskevaa päätöstä.

- 15 Komissio ilmoitti 29.3.1993 DAFSE:lle päätöksensä, joka koski ESR:n lopullista avustusta useille Portugalissa toteutettaville koulutus suunnitelmille, joista yksi oli kantajan toteuttama.
- 16 Edellä mainittu päätös kuuluu seuraavasti:

”Asia: Euroopan yhteisöjen komission päätösvaltaan kuuluvat asiat/88

Hyvä herra,

Osastonne selvityspyynnön johdosta yllä olevassa asiassa ilmoitamme, että tutkituamme jäljempänä mainittuja hakemuksia koskevat maksupyynnöt Euroopan sosiaalirahaston lopullinen, komission hyväksymä avustus on seuraava:

Hakemus

ESR:n osuus
(liitteen 2 alakohta 15.1)

(...)

880280 P 1

30 672 242 PTE

(...)
(kohteliaisuuslause)

A. Kastrissianakis

Jaostopäällikkö”

- 17 Edellä mainitun päätöksen johdosta DAFSE lähetti kantajalle 15.12.1993 päivätyn kirjeen, jonka kantaja vastaanotti 17.12.1993. Tämän hakemusta 880280 P1 koskevan kirjeen ensimmäiset kappaleet kuuluvat seuraavasti:

”Ilmoitamme täten, että Euroopan yhteisöjen komissio on hyväksynyt edellä mainittua hakemusta koskevan avustuksen loppuosan maksupyynnön, 23.5.1990 päivällä kirjeellämme nro 5943 tehdyn tiedonannon mukaisesti.

Koska asianomainen summa on määrätty palautettavaksi Euroopan sosiaalirahastolle, muistutamme, että Teidän on maksettava se takaisin 30 päivän kuluessa 17 päivänä toukokuuta annetussa asetuksessa N:o 158/90, sellaisena kuin se on muutettuna 16 päivänä heinäkuuta annetulla asetuksella N:o 246/91, säädetyin menettelyn uhalla.”

Kirjeen seuraavat kappaleet osoittavat ehdot, joita noudattaen varat on palautettava.

Oikeudenkäyntimenettely

- 18 Edellä mainittujen olosuhteiden vallitessa kantaja on saattanut asian yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tutkittavaksi 23.2.1994 yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen kirjaajalle jättämällä kanteella.
- 19 Saatuaan kanteen tiedoksi komissio ei ole toimittanut vastinetta säädetyin määräajan kuluessa. Kantaja on 17.6.1994 kirjaajalle jättämässään kirjeessä vaatinut yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuinta työjärjestyksen 122 artiklan 1 kohdan mukaisesti antamaan yksipuolisen tuomion. Edellä mainittu vaatimus on annettu

komissiolle tiedoksi 21.6.1994 päivättyllä kirjeellä. Tämä tuomio on siten annettu vastaajan poissaollessa työjärjestyksen 122 artiklan 2 kohdan säännösten mukaisesti.

- 20 Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on päättänyt työjärjestyksen 14 ja 51 artiklan mukaisesti 7.7.1994 tekemällään päätöksellä, joka on annettu osapuolille tiedoksi 21.7.1994, saattaa asian kolmen tuomarin kokoonpanossa toimivan jaoston tutkittavaksi.
- 21 Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen työjärjestyksen 64 artiklan mukaisen 11.7.1994 päivätyn pyynnön johdosta komissio toimitti 18.7.1994 kopion 29.3.1993 tekemästään päätöksestä, jonka mitättömäksi julistamista kantaja vaatii.
- 22 Suullinen käsittely pidettiin 10.11.1994. Kantajan asianajajan kannekirjelmä sekä yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen kysymyksiin annetut vastaukset luettiin vastaajan asiamiesten läsnäollessa.

Kantajan vaatimukset

- 23 Kantaja vaatii, että yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin:

— julistaa mitättömäksi komission päätöksen, joka on annettu kantajalle tiedoksi 17.12.1993 ja jolla ESR:n avustushakemukseen liittyvän loppuosan maksupyynnö on hyväksytty, siltä osin kuin päätöksessä todetaan, että tietyt kantajan esittämät kustannukset eivät oikeuta avustukseen, ja samalla määrätään palauttamaan 423 507 PTE ESR:lle sekä 17 141 813 PTE Portugalin hallitukselle ja lisäksi kieltäydytään suorittamasta kantajalle 20 527 598 PTE:n suuruisa määrää;

— velvoittaa komission korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Tutkittavaksi ottaminen

- 24 Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin muistuttaa, että esillä olevan mitätöimiskanteen on täytettävä ETY:n perustamissopimuksen 173 artiklan 4 kohdan mukaiset edellytykset, jotta se voitaisiin ottaa tutkittavaksi. Edellä mainitun säännöksen mukaan kanteen on koskettava päätöstä, joka on kantajalle osoitettu tai joka siitä huolimatta, että se on annettu asetuksena tai toiselle henkilölle osoitettuna päätöksenä, koskee kantajaa suoraan tai erikseen.
- 25 Vaikka kanteen kohteena oleva päätös on osoitettu DAFSE:lle eikä kantajalle, on selvää, että edellä mainittu päätös koskee kantajaa suoraan ja erikseen, koska kantaja on avustuksen saaja.
- 26 Itse asiassa, kuten yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännöstä ilmenee, komission avustuksen pienentämisestä tehty päätös koskee suoraan ja erikseen avustuksensaajaa, vaikka se on osoitettu jäsenvaltiolle, koska sillä poistetaan osa kantajalle alun perin myönnetystä avustuksesta, jonka osalta jäsenvaltiolla ei ole omaa harkintavaltaa (yhteisöjen tuomioistuimen tuomiot: asia C-291/89, Interholter v. komissio, Kok. 1991, s. I-2257, 13 alakohta, ja asia C-304/89, Oliveira v. komissio, Kok. 1991, s. I-2283, 13 alakohta; asia C-157/90, Infortec v. komissio, Kok. 1992, s. I-3525, 17 alakohta, asia C-181/90, Consorgan v. komissio, Kok. 1990, s. I-3557, 12 kohta, ja asia C-189/90, Cipeke v. komissio, Kok. 1992, s. I-3573, 12 alakohta).
- 27 ETY:n perustamissopimuksen 173 artiklan mukaiset edellytykset huomioon ottaen kanne voidaan siten ottaa tutkittavaksi sellaisenaan.

Pääasia

- 28 Kantaja on esittänyt seitsemän väitettä kanteensa tueksi. Ensimmäinen koskee ETY-sopimuksen (tämän jälkeen perustamissopimus) 190 artiklan rikkomista, toinen puolustussääntöjen rikkomista, kolmas olennaisten menettelymääräysten rikkomista, neljäs asetuksen ja päätöksen 83/516 sisältämien säännösten rikkomista, viides saavutettujen oikeuksien loukkaamista, kuudes luottamuksen suojaa sekä oikeusvarmuutta koskevien oikeusperiaatteiden loukkaamista ja seitsemäs suhteellisuusperiaatteen loukkaamista.

Ensimmäinen, perustamissopimuksen 190 artiklan rikkomista koskeva väite

- 29 Väitteensä tueksi kantaja esittää, että komission päätöksen perusteissa on annettava asianomaiselle riittävät tiedot ja selvitykset, jotta tämä voisi valvoa sen laillisuutta ja pätevyyttä; perustelujen on myös oltava riittävät, jotta yhteisön tuomioistuimet voisivat valvoa päätösten laillisuutta ja pätevyyttä (asia 32/86, Kok. 1987 s. 1645, 8 alakohta).
- 30 Kantaja väittää, että DAFSE:n 15.12.1993 päivätty kirje ei kuitenkaan sisällä yhtään selvitystä, perustetta tai osoitusta komission päätöksen perusteluista. Kantajan mukaan DAFSE ei myöskään ole osoittanut 23.5.1990 päivätyssä kirjeessään perusteita, joilla se on katsonut, että tietyt kustannukset eivät oikeuttaneet avustukseen ja että tiettyjen avustuksella katettavien kustannusten määrää oli pienennettävä.
- 31 Tällä perusteella kantaja katsoo, että koska sillä ei ole ollut mahdollisuutta valvoa komission päätösten laillisuutta ja pätevyyttä, komissio on rikkonut sille kuuluvan velvollisuuden perustella päätöksensä perustamissopimuksen 190 artiklan mukaisesti.

Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arvio asiasta

- 32 Vakiintuneesta oikeuskäytännöstä ilmenee, että velvollisuudella perustella yksittäiset päätökset pyritään antamaan yhteisön tuomioistuimille mahdollisuus harjoittaa laillisuusvalvontaansa sekä antamaan asianomaiselle henkilölle riittävä selvitys sen arvioimiseksi, onko päätös oikein perusteltu vai onko se mahdollisesti virheellinen, jolloin sen pätevyys voidaan kiistää. Tämän velvollisuuden laajuus riippuu kyseisen toimen laadusta sekä sen asiayhteydestä (asiat *Sisma v. komissio*, edellä viitattu, 8 alakohta, *Consorgan v. komissio*, edellä viitattu, 14 alakohta, ja *Cipeke v. komissio*, edellä viitattu, 14 alakohta).
- 33 ESR:n myöntämän avustuksen pienentämispäätöksen perustelujen osalta on todettu, että tämänkaltaisen päätöksen avustuksensaajalle aiheuttamien vakavien seurausten vuoksi päätöksessä on selvästi osoitettava perustelut, jotka oikeuttavat avustuksen pienentämiseen alun perin myönnetystä määrästä (asiat *Consorgan v. komissio*, edellä viitattu, 18 alakohta, ja *Cipeke v. komissio*, edellä viitattu, 18 alakohta; ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tuomio asiassa T-450/93 *Lisrestal v. komissio*, tähän päivään mennessä julkaisematon, 52 alakohta).
- 34 Tästä syystä on aihetta tutkia, täyttääkö riidanalainen päätös tutkittavana olevassa tapauksessa perustamissopimuksen 190 artiklassa esitetyt edellytykset, sen mukaan kuin yhteisöjen tuomari on niitä tulkinut.
- 35 Tältä osin yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin toteaa, että sekä sovellettavista säännöksistä että yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännöstä ilmenee, että ESR:n rahoitusavustusten myöntäminen perustuu komission ja jäsenvaltioiden väliseen suoraan yhteistyöhön (ks. asetuksen 5 artiklan 4 kappale sekä yhteisöjen tuomioistuimen tuomiot asioissa 310/81, *EISS v. komissio*, Kok. 1984, s. 1341, 14 ja 15 kohta, ja *Interhotel v. komissio*, edellä viitattu, 16 alakohta).

- 36 Tämän vuoksi tutkittavana olevan kaltaisessa tapauksessa, jossa komissio ainoastaan vahvistaa jäsenvaltion ehdotuksen pienentää myönnetyn avustuksen määrää, yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoo, että komission päätöstä on pidettävä asianmukaisesti perusteltuna perustamissopimuksen 190 artiklan tarkoittamassa merkityksessä, silloin kun avustuksen pienentämiseen oikeuttavat perusteet ilmenevät selvästi päätöksestä itsestään, tai silloin kun siinä viitataan riittävän selvästi asianomaisen jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen päätökseen, jossa selvästi osoitetaan pienentämisen perusteet.
- 37 Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin toteaa kuitenkin, että tutkittavana olevassa tapauksessa riidanalainen päätös ei sisällä minkäänlaista osoitusta niistä perusteista, joilla komissio on pienentänyt alun perin myönnetyn rahoitusavustuksen määrää, eikä myöskään perusteista, joilla se hyväksyi jäsenvaltion ehdotuksen kyseisen avustuksen pienentämiseksi.
- 38 DAFSE:n kantajalle 23 päivänä toukokuuta 1990 osoittama kirje, jolla se ilmoitti kantajalle, että tietyt kustannukset eivät oikeuttaneet avustukseen sekä että tiettyjen avustukseen oikeuttavien kustannusten määrää oli vähennettävä, ei myöskään sisällä minkäänlaista osoitusta niistä perusteista, joilla jäsenvaltio omaksui kantansa.
- 39 Edellä olevan perusteella yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoo, että ensimmäinen perustelujen puuttumista koskeva väite on hyväksyttävä, ja siten ESR:n kantajalle myöntämän avustuksen pienentämisestä 29 päivänä maaliskuuta 1993 tehty komission päätös on kumottava, ilman että on syytä tutkia muita kantajan esittämiä väitteitä.

Oikeudenkäyntikulut

- 40 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen työjärjestyksen 87 artiklan 2 kohdan mukaan hävinnyt osapuoli joutuu vaadittaessa korvaamaan oikeudenkäyntikulut. Koska komissio on hävinnyt riidan, se on velvoitettava, kantajan vaatimukset huomioon ottaen, korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN TUOMIOISTUIN (kolmas jaosto)

on vastaajan poissaollessa
antanut seuraavan tuomiolauselman:

- 1) ESR:n kantajalle myöntämän avustuksen pienentämisestä 29 päivänä maaliskuuta 1993 tehty komission päätös kumotaan.
- 2) Komissio velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Biancarelli

Briët

Bellamy

Julistettiin suullisessa käsittelyssä Luxemburgissa 12 päivänä tammikuuta 1995.

Kirjaaja

Jaoston puheenjohtaja

H. Jung

J. Biancarelli